

тичні ідеї, він упорядкував. Першим поставив він знак і на місці братської могили у колишній Порослі (на фото). Означив і огородив місце спочилих оунівців «Сумного» і «Горпини» біля Жовкинь. Поставив хреста на могилках на Видимирі. Розпитував старших односельчан, хто де довкіль Жовкинь і Жолудська знищений чи у війну вбитий. Позначав собі і намагався ті місця впорядкувати. Розпочав Антон Дорофійович цю роботу ще в кінці сімдесятих.

...Влітку 1994 року він ремонтував комбайна, коли його покликали. Вийшов у робочому одязі. А на нього чекав чоловік із Америки. Назвався Сезаром Харажичевським (на фото внизу). Його родина жила на Порослі. Він дивом залишився в живих, бо був у родичів в Антонівці. Приїхав провідати батьківщину, взяв від людей, що Антон Ковальчук доглядає братську могилку. Зав'язалася дружба. І зі всього світу позбиралися поляки, чие коріння йде із нашого району, із Порослі. Щороку вони намагаються потрапити сюди, в ліс, на місце спочинку предків.

Цьогоріч у Чистий четвер на роздоріжжі траси, що веде з Антонівки на Володимирець і в бік Жовкинь, до вечора стояла підвода зятя Івана та автомобіль сина Володі. Із хлібом-сіллю вони чекали на польських гостей. Мало прибути 26 чоловік. Дядько Антон за станом

Провідали Порослю

Серед поля бузок зацвів, старі яблуні, сливи і груша. Хоч у кожного фрукта свій час цвітіння, тут вони квітнуть разом. Їх не пестять руки господарів і не радіють пахощам та плодам діти. Ця місцина – колишні острівці польських колоній. Війна стерла їх із лиця землі разом із їх мешканцями. То був страшний і трагічний час. До війни на території Володимиреччини існувало до двох десятків польських поселень та хуторів. Сьогодні вони збереглися лише на карті довоєнного періоду та в пам'яті місцевих жителів.

Видимир, Янувка, Пульк, Осовик, Порода, Добринь, Гута, Поросля... Історія останнього села досьогодні не з'ясована. В Жовкинях досі побутує дві версії про трагічну долю жителів Порослі. Та що б там не було – трагедії не заховати. Розповідає жителька Жовкинь Марія Ковальчук:

— Жили ми на хуторі, недалеко від Порослі. Хати у них теж були «розкидані», як і наші. Коли це моя мати входить знадвору в хату (а зима була) і каже: «Щось на Порослі дим з коминів не йде. Така пора... Дивно». Попорали хазайство, аж тут до нас біжать і кажуть, що «Порослі нема». Я мала була, не одразу зрозуміла, що й до чого. А потім нас мати всіх загнала на піч, ми плакали й молилися. Це було 10 лютого 1943 року.

А вночі 9 лютого 1943 року у 26 хатах села Порослі були вирізані і побиті 173 мешканці польського походження. Тільки один дідусь із хлопчиком зуміли втекти і врятуватися...

Минули роки. Земля Порослі поросла лісом. Але дорога до колишнього поселення не заросла. Знайшлася добра душа і порядна чуйна людина – Антон Дорофійович Ковальчук. Всі місця, де колись були убиті та поховані люди, не дивлячись на національність чи їх полі-

здоров'я вже не зміг їх зустріти. Невідомо, яка там причина, але гості із ксьондзом приїхали на місце зустрічі аж після 10-ої вечора. Декілька разів по п'ять чоловік возив Володимир Ковальчук у темний ліс до пам'ятника-стели на Порослю. В групі приїжджих були поляки із Видимира, інших довколишніх сіл. Була там і наша журналістська група.

Описуючи побачене, проймаєшся повагою до поляків, євреїв, німців, – тих, що свято бережуть своє коріння, свою історію, шанують і передають внукам і правнукам пам'ять про свою маленьку батьківщину...

Г. ШТЕРН.

Володимирецький Вісник, — 2008, — №19/9 трав./, — С. 9